

Vojtěch Matocha

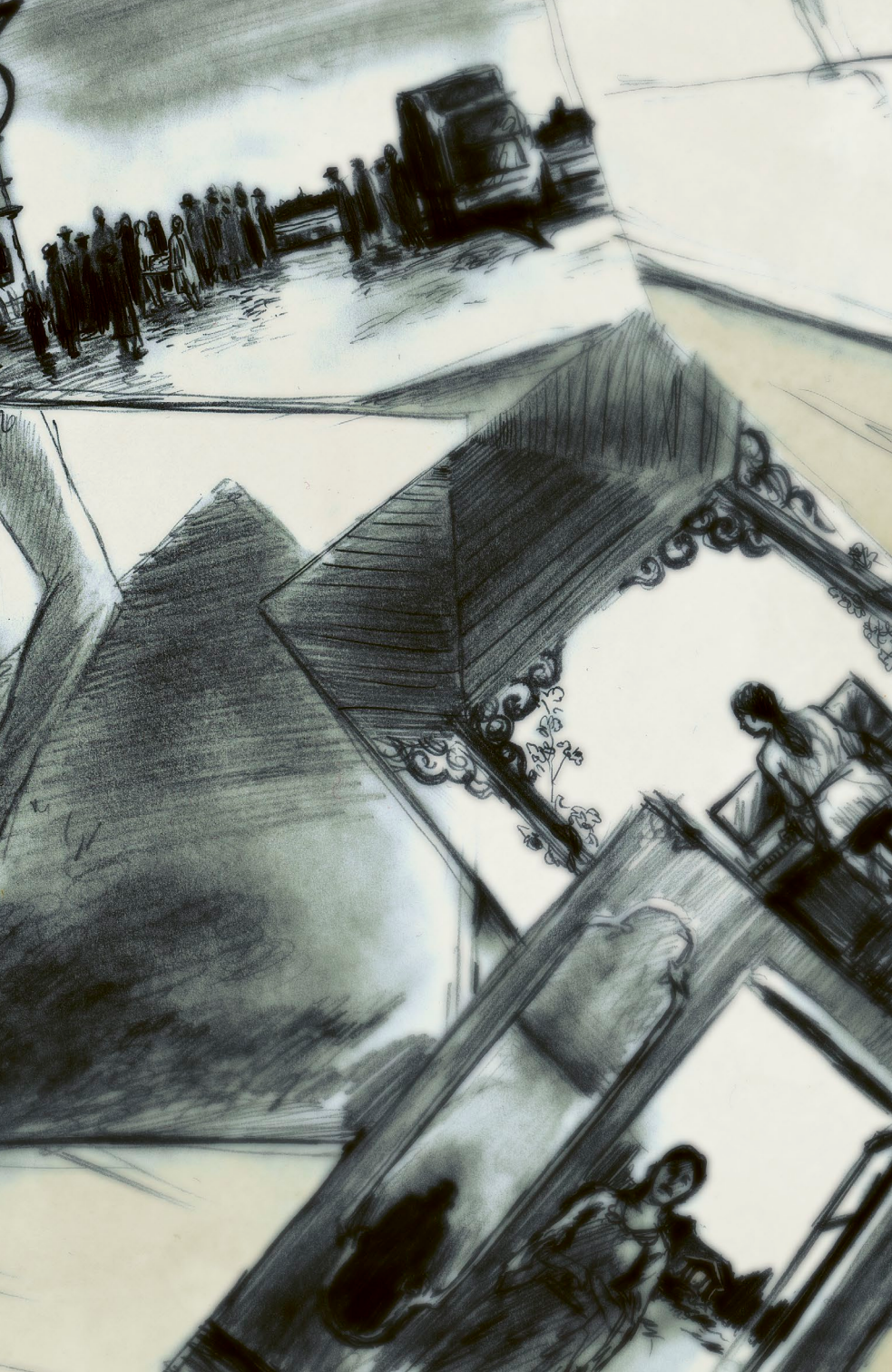
PRÁŠINA

BÍLÁ KOMNATA

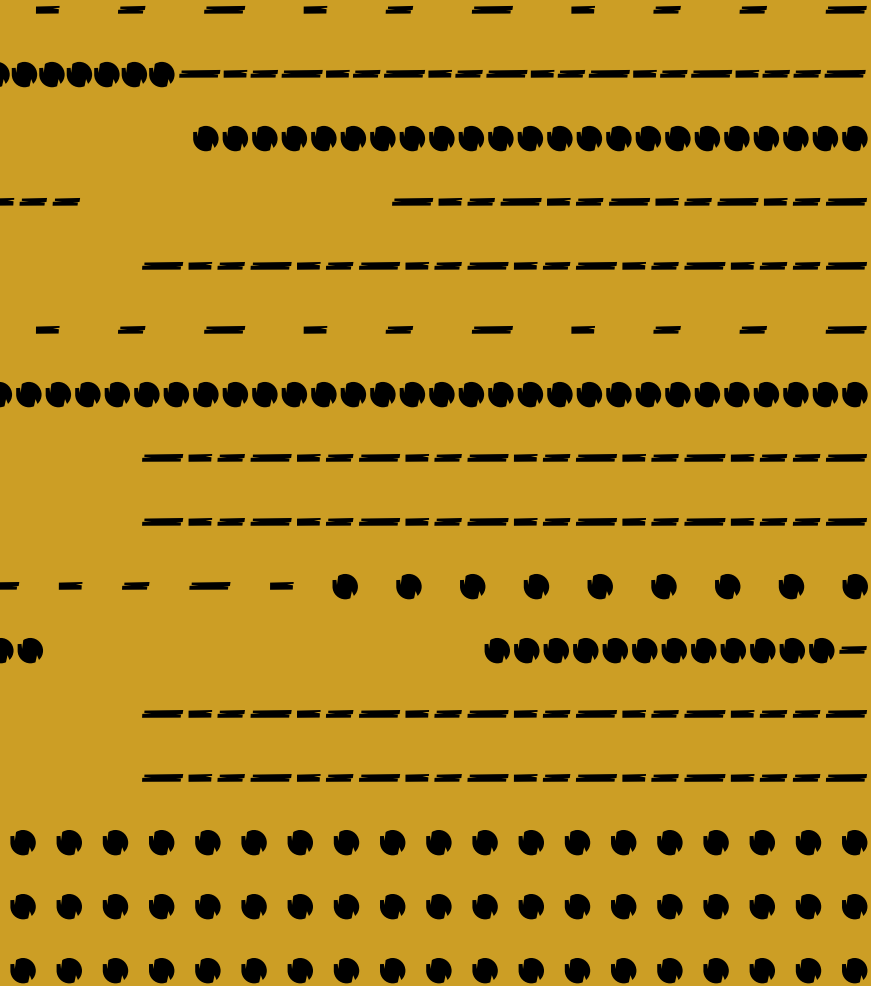

ilustroval Karel Osoha

PRÁŠINA 3 BÍLÁ KOMNATA

Vojtěch Matocha

ilustroval Karel Osoha

PRÁVĚ

3

ŠINÁ

**BÍLÁ
KOMNATA**

NEHLEDEJTE MĚ

Někdo otevřel okno a do třídy pronikl horký vzduch. Zavoněla posekaná tráva a rozpálený asfalt. Spolužáci jeden po druhém odcházeli, on zůstal sedět s nosem zabořeným do knihy. Nikoho tu neznal a nikdo se s ním nechtěl bavit. Ještě pořád si nezvykl, že sem nepatří. Ale co, za dva týdny začnou prázdniny a v září bude zase všechno jinak. Nové město, nová škola, nový život.

Vyšel ze třídy, seběhl po schodech k východu a zamířil přes školní dvůr k betonové budově jídelny. Nepospíchal. Máma přijede až o půl. Napil se z plastové lahve, voda byla teplá.

Odněkud z dálky zaslechl svoje jméno. Otočil se, ale nikoho nespapřil. Teprve potom si všiml drobné postavíčky, která na něj mávala přes plot na protější straně dvora. Štíhlá dívka v zelených šortkách a vytahaném bílém tričku, tmavé vlasy svázané do copu, kolem zápěstí gumový náramek. Hned se mu zlepřila nálada. Trvalo to jen zlomek vteřiny: záblesk upřimné radosti, že ji zase vidí. Vzápětí si ale uvědomil, co

jí musí říct, a dobrá nálada byla tatam. Utáhl víčko, hodil lahev do batohu a vydal se za ní.

„Kolik máš dneska času?“ zeptala se En, když se oba posadili na cihlovou zídku. Zády k sobě, každý z jiné strany plotu. Kvetoucí bez se nad nimi skláněl jako velký bílý slunečník, nebylo na ně vidět ze školy ani z ulice.

„Maximálně půl hodiny,“ odpověděl Jirka ztěžka. Říct jí to musí, tak na co čekat? Zhluboka se nadechl a dodal: „Naši se chtějí stěhovat.“

En zkameněla. Vyškubla mu ruku z dlaně a obrátila se, takže se teď o zídku opírala koleno. „Kam?! Kdy?! A proč? Myslela jsem, že když už seš v týhle škole, tak...“

„Ještě to není jistý,“ zamumlal Jirka. „Ale chtějí to stihnout co nejdřív, abych mohl od září chodit zase někam jinam. Odstěhujeme se na Moravu nebo... na Slovensko,“ rozhodil bezradně rukama, „nebo ještě dál... co nejdál od... však víš.“ Větu nedokončil. Sevrhel rty a významně pohlédl k tmavému, sotva patrnému fličku na severním obzoru. „Táta se uchází o místo v nějaké advokátní kanceláři v Amsterdamu, rozhodnutí dostane během července. A pak se uvidí.“

En zalapala po dechu. „V Amsterdamu...?“ špitla. „Ale... to znamená...“

„Ještě není nic jistý. Máma nikam nechce. A já samozřejmě taky ne,“ dodal Jirka a uhnul očima. „Ale pochybuju, že s tátou něco zmůžeme.“ Oba dlouho mlčeli. Budoucnost vrhla do prosluněného letního dne protáhlý stín.

Na jaře se svět dozvěděl pravdu. Video, které En natočila v sále pod Šibeničním vrchem, se postupně objevilo na všech televizních kanálech. Nezřetelný obrys starého rezavého stroje, vystupující ze stínu kdesi v podzemí, úplně pobláznil sociální sítě. Několik týdnů se nemluvilo o ničem

jiném než o pražské čtvrti, kde kvůli stroji nefunguje elektřina, o vynálezci Hanuši Nápravníkovi a kolosálním podvodu, ke kterému prý došlo v samotném centru hlavního města.

Rodičům všechno pověděl až na konci března; už to nešlo odkládat. Seděli večer v obýváku a on rozechvělým hlasem vyprávěl. Táta s mámou poslouchali a ani jednou ho nepřerušili. Některé detaily raději vynechal, ale jinak všechno podstatné zmínil: Nápravníkův stroj, o který se Jirkův děda celý život staral a po kterém na podzim pátral bezohledný podnikatel Klement Hrouda, dobrodružství, které tehdy s En a jejím bratrancem Tondou zažili, mámina bratra Jáchyma, který se už čtvrtý měsíc schovával před policií, černý merkurit i tu strašlivou noc pod spálenou Jeremiášskou. Když se dostal k tomu, jak bloudil zavátými uličkami s raněnou En v náručí, zase se mu sevřelo hrdlo a rozklepala kolena. Nikdy se té hrůzy úplně nezbavil. Zůstala hluboko v něm a čas od času se vynořila na povrch. Zachránili se tehdy jen zázrakem. Neodvážil se ani pomyslet, jak to celé mohlo dopadnout, kdyby do nemocnice dorazili jen o pár minut později.

Cestu ke stroji neprozradil. Tvrdil, že by tajný vchod do podzemí už nenašel. Byla to pravda? Sám si nebyl jistý. Všechno se mu to zdálo jako dávný, zlý sen.

Když své vyprávění skončil, zavládlo ticho. Pak se táta natáhl pro mobil a ledovým tónem prohlásil, že musí „minimalizovat škody“. Zvedl se z křesla a dlouho ve vedlejším pokoji telefonoval, zatímco Jirka s mámou zůstali v obýváku. Za chvíli máma vzdychla, povzbudivě se na Jirku usmála a odešla za tátou. Minuty plynuly a Jirka přes dveře slyšel, jak se tam ti dva hádají a tátův hlas postupně nabývá na síle. Zaslechl, že „z toho bude pekelný průšvih“ a „skončí to u soudu“ a že je máma stejná jako „celá ta její pošahaná

rodina“ a že jí vůbec nedochází, že to zatracený místo nejdřív zničí jemu kariéru a nakonec jim všem život.

Jirkovi se všechno obrátilo vzhůru nohama. Zařídili jeho přeřazení do jiné školy, všude ho vozili autem, dávali pozor, komu volá a co si s kým píše, a dohlíželi na každý jeho krok. Hlavně aby neudělal nějakou hloupost nebo někde zbytečně nemluvil. Táta v televizi prohlásil, že si nepřeje, aby média jeho syna obtěžovala, a že na všechny otázky bude odpovídat výhradně on sám. Když se měl k videu vyjádřit, označil ho za ubohý podvrh a důkaz z telefonní ústředny za pochybný.

Ještě pár dnů a bude po všem, opakoval si v duchu Jirka, zatímco En stále mlčela. Bílé květy bezu se nad nimi v letním parnu líně pohupovaly.

„Ještě můžeme všechno zachránit,“ prolomila konečně ticho. „Víš, přemýšlela jsem o tom a... mám takovej plán. Když vyjde, možná bude všechno jako dřív. Jenom potřebuju, abys mi pomohl.“

„Plán?“

„Na Šibeničním vrchu elektřina nikdy nefungovala a bylo to úplně normální,“ začala En pomalu. „Mě by před pár lety taky nenapadlo, že by to mohlo být jinak. Byla to přece ta nejpřirozenější věc na světě. Prostě... slunce vycházelo na východě, nebe bylo modré, a když šel člověk z Karláku po Vídeňský nahoru, zastavily se mu hodinky. Takhle svět vždycky fungoval.“

„To jo,“ připustil Jirka, „ale dneska mají lidi důkaz, že to tak být nemusí.“

„Jasně. Ale věří tomu, protože nemají na výběr.“

„Nechápu,“ svařtil Jirka obočí. „Z Šibeničního vrchu třináct minut vysílal mobil, kterej k tomu vysílání potřeboval elektřinu.“

En se ušklíbla: „Jasně. Ale... nastudovala jsem si to a teď už vím, jak tyhle vzájemný polohy vysílačů fungují. Je to obyčejná trigonometrie, žádná šílená věda. Slyšels někdy o fake news?“

„Co se mi snažíš říct?“

„Na Šibeničním vrchu pár minut fungoval mobil, ale nikdo neví, jak byl ten mobil vysoko,“ prohlásila En. A hned pokračovala: „Někde nahoře přece elektřina funguje. Stačí ukázat, že ten mobil mohl být hodně vysoko, a svět bude zase úplně normální. Jasně, nemohl být v letadle, protože se dá dokázat, že tam v té době žádný letadlo nebylo. Kdybysme ale sehnali dron...“

„En, počkej,“ přerušil ji Jirka. Promnul si víčka, oči ho pálily. „Je mi jasný, že se nechceš tak snadno vzdát,“ pokračoval přiškrceně, „ale nebylo by nejlepší... Nebylo by nejlepší nechat to všechno být?“ En na něj překvapeně pohlédla. „Už brzo stroj najdou a zastaví. A to bude konec,“ pokračoval opatrně Jirka. „Všechny problémy přestanou existovat. Je to... nevyhnutelný. A nebude to ani tak zlý. Naši se uklidní, do Prahy se určitě za pár měsíců vrátíme...“

„Ale kdybysme...“ nadechovala se En.

„Já už tam nechci,“ zašeptal Jirka a před očima mu znovu vytanulo zasněžené náměstí s černými pahýly stromů. „Pamatuješ, jak to dopadlo minule? Sama víš, jak tyhle geniální plány vždycky skončily. Na podzim sis myslela, že zvládneš za dvě hodiny rozluštit Nápravníkovy poznámky z Východní bašty. A rozluštěný nejsou dodnes. Nebo *spoušť mrtvého muže*, co měla zastrašit Klementa Hroudu, ta nakonec taky nevyšla podle plánu, ne? I když to nakonec dopadlo nejlíp, jak mohlo.“

Jirka zmlkl. En už neklečela. Stála pevně na nohou a tváře jí hořely. Vypadalo to, že chce něco říct, ale nakonec

se nezmohla na slovo. Dívala se na Jirku a zvláštní jiskra v jejích očích prozrazovala, že právě pochopila něco, co jí dlouho unikalo.

„Tos byl ty...“ zamumlala užasle.

„Co jsem byl já?“ zeptal se Jirka a z tónu jejího hlasu mu nebylo dobře. Začínal tušit, kam se bude rozhovor ubírat.

„Někdo do *spouště mrtvého muže* deset minut před vypršením času zadal nesprávný heslo,“ pronesla En s očima dokořán. „Myslela jsem, že se třeba o něco snažil Hrouda... ale ne... tos byl ty. Ty jsi celou dobu chtěl, aby se to video dostalo ven, že? Celou dobu jsi mi opakoval, jak by bylo nejlepší stroj zastavit. Netvrdil jsi mi náhodou, že ses tehdy do klubovny dostal moc pozdě?“ Krátce se odmlčela a dodala: „Anebo sis to jenom na poslední chvíli rozmyslel?“

„Počkej,“ přerušil ji Jirka. V hlavě měl dokonalé prázdno. „Není to tak jednoduchý...“

„To není pravda,“ ušklíbala se En. „Panebože, to nemůže být pravda. Já jsem tak neskutečně, nehorázně pitomá...“

„Ale ne...“ chtěl se ohradit Jirka. Taký se postavil na nohy. „Vysvětlím ti to.“

„Mně nikdo nic vysvětlovat nemusí,“ opáčila En. Z obličeje se jí vytrácela barva. Odvrátila zrak a zkřížila ruce na prsou, jako kdyby jí v tom letním parnu najednou byla zima. Nadechla se, chtěla promluvit, ale vzápětí si to rozmyslela a jenom křečovitě sevřela oční víčka, až se jí pod nimi objevily slzy. A než stihl Jirka něco namítnout, otočila se a zamířila po chodníku pryč.

„Počkej!“ zavolal Jirka. „En!“

Žádná odpověď. Viděl, jak si En za chůze otírá obličej dlaní. Celé týdny se jí to chystal říct, hledal ta správná slova, a nakonec se všechno odehrálo rychleji, než si kdy dokázal

představit. Znovu zakřičel, ale ona se ani neohlédla. Přeběhla silnici a ztratila se za řadou barevných kontejnerů na protější straně ulice.

„En!“

Vyrazil přes dvůr k vrátnici. Prolétl chodbou a prosklenými dveřmi ven. Zastavil se. Od parkoviště přicházela máma, přes rameno kabelku, obličej sklopený k mobilu. Co tady dělá tak brzo? Ztratil drahocenných deset vteřin. En už určitě došla na konec ulice. Už ji nedohoní.

„Ahoj,“ všimla si ho konečně máma a zkoumavě na něj pohlédla. Posunula si po nose sluneční brýle, aby mu ve stínu viděla do obličeje. „Všechno v pořádku?“ dodala a v hlase jí zazněla únava z dlouhého dne.

Jirka mlčel. Potom se zaťatými zuby přikývl. Máma zdvihla obočí, ještě jednou se na něj zpřímá podívala, jako kdyby mu chtěla číst myšlenky, ale podruhé už se nezeptala. Zamířili k autu, Jirka klopýtal vedle ní. Vůbec nic není v pořádku, chtělo se mu křičet. Nedostal však ze sebe ani hlásku. Slova mu uvízla v hlavě a teď se v ní bolestivě odrážela sem a tam.

Celé odpoledne se jí snažil dovolat. Už mu vůbec nezáleželo na tom, že se ho rodiče budou vyptávat. Nejdřív slyšel vyzvánění, ale potom ani to ne; En vypnula telefon a Jirka se už třikrát dovolal jenom do hlasové schránky. Napsal jí dvě zprávy, ale ona na žádnou z nich neodpověděla a podle všeho si je ani nepřečetla. Jirka přecházel po bytě sem a tam, nedokázal chvíli zůstat na jednom místě. V hlavě si přehrával desítky, možná stovky rozhovorů, které se nikdy neuskutečnily. Co jí měl říct, co by na to ona odpověděla, co by pak odpověděl on... Večeře se ani nedotknul, dokázal myslet jen na to, jestli už odepsala. Neodepsala.

Večer se přihnala bouřka. Jirka seděl na parapetu a hleděl na liduprázdnou ulici. Po skle stékala voda, vítr hvízdal ve spárách pod oknem. Po mokré silnici projelo auto. Jirka se neklidně zavrtěl. Pohled se mu proti jeho vůli zatoulal nahoru nad střechy, k tmavému kopci vysoko nad městem, jehož přítomnost ve tmě a za deště jen tušil. Když si představil, že by se v tom nečase znovu ocitl v tmavých uličkách mezi opuštěnými domy, přeběhl mu mráz po zádech. V následující vteřině oblohu ozářil blesk a ze tmy se nakrátko vynořila silueta Šibeničního vrchu. Jirka odvrátil zrak. Zlé vzpomínky se vracely. Nemysli na to, poručil si. Už se tam nikdy nevrátíš. Je to minulost.

Stiskl tlačítko na mobilu, displej se rozsvítil. Pořád nic. Žádná zpráva. Neměl by jí ještě jednou zavolat?

Zadrnčení zvonku. Mohla to být En? Slyšel, jak jde máma do předsíně a hovoří s někým přes mluvítka. Nabízela tomu neznámému, že může jít nahoru, ale on nechtěl. Klapnutí zavěšeného sluchátka. „Máš návštěvu, čeká dole,“ zavolala na Jirku. „Za deset minut buď zpátky, ano?“ Jirkovi spadl kámen ze srdce. En přišla k rozumu. On se jí teď omluví a všechno bude jako dřív. Seskočil z parapetu.

Na schodišti Jirkovi zhaslo světlo. Poslední patro seběhl potmě a v přízemí popaměti nahmatal vypínač. Vstupní halu naplnil studený jas zářivky.

„Ahoj,“ ozvalo se tiše. Ve dveřích stál kluk s tmavými očima, tvářemi mokřými od deště a splepenými černými vlasy. Na sobě měl sportovní bundu, kraťasy a zablácené bílé tenisky. V levé ruce držel zmuchlaný kus papíru. Jirka ho málem nepoznal. Za poslední půlrok, co spolu nepromluvili, se úplně změnil. Zmohutněl v ramenou a povyrosl, takže byl teď o půl hlavy vyšší než Jirka. Zmužněl.

„Co tady děláš?“ zeptal se Jirka chladně a Tonda uhnul pohledem. Několik vteřin stáli proti sobě a nikdo nepromluvil. Pootevřenými domovními dveřmi sem doléhalo šumění deště. „Potřebuješ ode mě něco?“

Tonda přešlápl z nohy na nohu, očividně nevěděl, kde začít. „Není u tebe En?“ hlesl a Jirka jen zavrtěl hlavou. Neměl chuť se s Tondou bavit. Vlastně to všechno způsobil on. Kdyby je Tonda na podzim nepodrazil a nezapletl se s Klementem Hroudou... „Nemluvil jsi s En náhodou v poslední době?“ dodal Tonda. „Chci říct, jestli... jestli se třeba něco nestalo. Mezi váma dvěma.“

„I kdyby jo, tak je to jenom naše starost,“ odvětil Jirka a zase zavládlo nepříjemné ticho. Tonda se zatvářil zkroutěně. Jirka nevěděl, kolik se toho k Tondovi doneslo, ale každopádně to byl poslední člověk na světě, kterému by se teď chtěl svěřovat.

„Hele, je mi jasný, že mě asi nevidíš moc rád, ale... já...“ zakoktal se Tonda, „já s tebou potřebuju mluvit. En je moje sestřenka. A děje se s ní něco divného. Nevím co, ale... bojím se o ni.“

Vyslovil tu větu se zvláštní naléhavostí, jakou u něj Jirka během společně strávených let ve školní lavici nikdy nezažil.

„Co se děje?“

„En byla odpoledne u nás,“ spustil Tonda, „ale já nebyl doma. Ptala se po mně a prej vypadala... rozrušeně. Měla zarudlý oči, jako kdyby předtím dlouho brečela.“ Odmlčel se. „Čekala na mě v pokoji, ale já pořád nešel a ona někam strašně spěchala. Byla nervózní, jako kdyby měla z něčeho hroznej strach. Prostě... chovala se divně. Já ale přišel domů až večer, měl jsem trénink. Snažil jsem se jí pak dovolat, jenže ona už měla vypnutej mobil. Zvonil jsem u ní, ale nikdo neotvíral.“

„Trochu jsme se pohádali, to je všechno,“ ušklíbl se Jirka.
„Já nevím. Podívej se na tohle,“ zašeptal Tonda a zvedl ruku, ve které žmoulal kus papíru. „Nechala to na stole. Chtěla, abych to našel.“

Jirka uchopil zmačkaný papír mezi prsty. Byla to stránka vytržená ze sešitu, z obou stran hustě popsaná modrým inkoustem. Nějaké matematické příklady, rovnice... Tondův kostrbatý rukopis. Přes původní text En načmárala černou lihovkou několik krátkých vět.

Nehledejte mě. Musím pryč.

Zjistila jsem něco velkého.

Postarejte se o babičku!

Jirkovi ani slovo.

Dočetl ten vzkaz až do konce a pak každý řádek ještě jednou. „Nemám z toho dobrej pocit,“ zamumlal Tonda prosebně. Snad doufal, že Jirka konečně něco řekne. *Nehledejte mě. Jirkovi ani slovo.* Četl ty dvě věty pořád dokola. Nemohl od nich odtrhnout zrak. *Zjistila jsem něco velkého. Musím pryč. Pryč? Kam pryč? Co to má znamenat? Zavřel oči. S hrůzou si uvědomil, že odpověď zná.*

Za náměstím Míru se ulice rozeběhnou vzhůru po úbočí kopce, domy se nahrbí a zešednou, město zadrží dech. Omítka popraská, chodníky se ztratí v trávě a prohýbané ploty zahrad pokryje rez. Už nikdy se tam nechtěl vrátit, ale to místo se mu znovu vkrádalo do života. Jako kdyby odněkud z dálky zavanula zatuchlá sklepní vůně, jako kdyby zaslechl praskání starých trámů, hukot kalné vody a skřípání otevíraných okenic.

En odešla na Prašinu.